

KUZEY MAKEDONYA

A. Genel Bilgiler (2023)

Resmi Adı	: Kuzey Makedonya
Resmi Dili	: Makedonca
Yönetim Biçimi	: Üniter Parlamenter Cumhuriyet
Başkenti	: Üsküp
Başbakan	: Talat Caferi
Cumhurbaşkanı	: Stevo Pendarovski
Önemli Tarihler	: Makedonya Sosyalist Cumhuriyeti'nin kurulması 2 Ağustos 1944 Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti'nden Ayrılması 8 Eylül 1991
Yüzölçümü	: 25.173 km ²
Nüfusu	: 2 milyon kişi
Para Birimi	: Makedon Dinarı
Para Birimi Paritesi	: 1 TRY = 1,7 Makedon Dinarı (08.05.2024 tarihi itibarıyla)

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Kuzey Makedonya Masası

B. Temel Ekonomik Göstergeler (2023)

GSYİH	:15,8 milyar \$
Kişi Başına Milli Gelir	: 7.672 \$
GSYİH Büyüme Oranı	: 2,5 %
GSYİH Dağılım Oranı	: Tarım: 10,9 % Sanayi: 26,6 % Hizmetler: 62,5%
Ana Sanayi Sektörleri	:Gıda işleme, içecek, tekstil, kimyasallar, demir, çelik, çimento, enerji, ilaç, otomotiv parçaları
Enflasyon Oranı	: 10 %
İşgücü	: 916.000
İşsizlik Oranı	: 14,43%
İhracat	: 8,9 milyar \$
İthalat	: 12 milyar \$

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Kuzey Makedonya Ülke Masası, Trademap ve CIA World Factbook Country Report

C. Dış Ticaret Verileri (2023)

1. Genel Dış Ticaret Verileri

(Milyon \$)	2021	2022	2023
İhracat	8.186	8.729	8.994
İthalat	11.390	12.755	12.052
Ticaret Hacmi	19.576	21.484	21.046
Denge	-3.204	-4.026	-3.058

Kaynak: Trademap veTrendeconomy

2. Başlıca İhraç Ürünleri (2023):

GTIP	Ürün	Tutar (Milyon \$)
38	Muhtelif kimyasal maddeler (biodizel, yangın söndürme maddeleri, dezenfektanlar, haşarat öldürücüler, vb.)	2.580
85	Elektrikli makine ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	1.490
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	533
72	Demir ve çelik	499
94	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb., prefabrik yapılar	445
Diğer		3.447
Toplam		8.994

Kaynak: Trademap veTrendeconomy

3. Başlıca İthal Ürünleri (2023):

GTIP	Ürün	Tutar (Milyon \$)
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	1.560
85	Elektrikli makine ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	1.490
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	1.210
84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	765
72	Demir ve çelik	576
Diğer		6.451
Toplam		12.052

Kaynak: Trademap veTrendeconomy

4. İhracatında Başlıca Ülkeler (2023):

Ülke	Tutar (Milyon \$)	Yüzde (%)
Almanya	3.960	44
Sırbistan	869	9,6
Bulgaristan	394	4,4
Yunanistan	331	3,6
Macaristan	328	3,6
Türkiye (10.)		

Kaynak: Trademap veTrendeconomy

5. İthalatında Başlıca Ülkeler (2023):

Ülke	Tutar (Milyon \$)	Yüzde (%)
Birleşik Krallık	1.510	12,5
Almanya	1.250	10,3
Yunanistan	1.120	9,4
Çin	1.080	9
Sırbistan	837	7
Türkiye (6.)		

Kaynak: Trademap veTrendeconomy

D. Türkiye – Kuzey Makedonya Ticari İlişkileri

1. Türkiye – Kuzey Makedonya Arasındaki Karşılıklı Ticaret Verileri (Milyon \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2021	570	201	369	771
2022	698	256	442	954
2023	647	227	420	874

Kaynak: TUIK

2. Başlıca Ürünler Bazında Türkiye'nin Kuzey Makedonya'ya İhracatı / 2023

GTIP	Fasıl	Milyon \$
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	64,1
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	52
72	Demir ve çelik	50,8
39	Plastikler ve mamulleri	48,3
73	Demir veya çelikten eşya	48,2
Diğer		383,7
Toplam		647,5

Kaynak: TUIK ve T.C. Ticaret Bakanlığı, Kuzey Makedonya Ülke Masası

3. Başlıca Ürünler Bazında Türkiye'nin Kuzey Makedonya'dan İthalatı / 2023

GTIP	Fasıl	Milyon \$
72	Demir ve çelik	98,7
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	38,1
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	13,1
86	Demiryolu vb hatlara ait taşıtlar ve malzemeler, bunların aksam-parçaları, mekanik trafik sinyalizasyon cihazları	12,4
74	Bakır ve bakırdan eşya	11,2
Diğer		53,9
Toplam		227,6

Kaynak: TUIK ve T.C. Ticaret Bakanlığı, Kuzey Makedonya Ülke Masası

4. Türkiye ile Kuzey Makedonya Arasında İmzalanan Yürürlükteki Anlaşma ve Protokoller

Kuzey Makedonya ile ülkemiz arasında **Serbest Ticaret Anlaşması** bulunmaktadır.

Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Resmi Gazete Tarihi ve Sayısı
Turizm İşbirliği Anlaşması	27.10.1993	07.03.1994 ve 21870
Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması	17.03.1994	28.09.1994 ve 22065
Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşması	23.04.1995	06.09.1995 ve 22396
Gümrük İdarelerinin Karşılıklı Yardımlaşmasına Dair Anlaşma	09.05.1995	02.09.1997 ve 23098
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi (ÇVÖ) Anlaşması	16.06.1995	07.10.1996 ve 22780

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması (YKTK) Anlaşması	14.07.1995	07.07.1997 ve 23042
Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	06.07.1998	22.05.2000 ve 24056
Serbest Ticaret Anlaşması (STA)	07.09.1999	25.07.2000 ve 24120
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşması	19.08.2011	08.08.2012 ve 28378
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Her İki Ülke Vatandaşlarının Seyahat Şartlarına Dair Anlaşma	15.04.2012	08.08.2012 ve 28378
VI. Dönem Karma Ekonomik Komisyon Protokolü	02.02.2023	-

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Kuzey Makedonya Ülke Masası

5. İzmir – Kuzey Makedonya Arasındaki Karşılıklı Ticaret Verileri (Milyon \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2021	17,3	20,9	-3,6	38,2
2022	22,9	42,3	-19,4	65,3
2023	26	9,9	16,1	36,1

Kaynak: TUIK

6. Ürünler Bazında İzmir'in Kuzey Makedonya'ya İhracatı / 2023

GTIP	Fasıl	Milyon \$
73	Demir veya çelikten eşya	3.8
39	Plastikler ve mamulleri	3.7
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	2.2
8	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	2
94	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb., prefabrik yapılar	1.6
Diğer		12,5
Toplam		26

Kaynak: TUIK

7. Ürünler Bazında İzmir'in Kuzey Makedonya'dan İthalatı / 2023

GTIP	Fasıl	Milyon \$
72	Demir ve çelik	2,3
54	Sentetik ve suni filamentler, şeritler ve benzeri sentetik ve suni dokumaya elverişli maddeler	2
55	Sentetik ve suni devamsız lifler	1,9
9	Kahve, çay, paraguay çayı ve baharat	1,1
Diğer		2,4
Toplam		9,9

Kaynak: TUIK

8. Kuzey Makedonya ile İlgili Diğer Önemli Hususlar:

1.Vize

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, Kuzey Makedonya'yı ziyaretlerinde 180 gün içinde 90'ü günü aşmamak kaydıyla vizeden muaftır. Çalışma ya da öğrenim için Kuzey Makedonya'ya seyahat edecek vatandaşlarımızın amaçlarına uygun vize temin etmeleri gerekmektedir.

2. Kuzey Makedonya Sermayeli Şirketler (31.12.2023 tarihi itibariyle)

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Yabancı Sermayeler Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgiye göre Türkiye'de 185, İzmir'de ise 4 adet Kuzey Makedonya sermayeli şirket bulunmakta olup, Odamız üyesi Kuzey Makedonya sermayeli şirket bulunmamaktadır.

3. Ulaşım

İzmir'den Kuzey Makedonya'nın Üsküp ve Ohri şehrine haftanın her günü Pegasus havayolu firması tarafından İstanbul aktarmalı uçuşlar (karşılıklı olarak) düzenlenmektedir.

4. Odamıza Yapılan veya Odamızın Gerçekleştirdiği Önceki Ziyaretler / Organizasyonlar

TARİH	ETKİNLİK TİPİ	GELEN HEYET/TEMSİLCİ	KARŞILAYAN KATILAN /
23-26.08.2009	Odamızın Temsil Edildiği Organizasyonlar	Makedonya-Karadağ-Sırbistan-Hırvatistan seyahatleri (TOBB görevi nedeniyle)	Ender Yorgancılar
25-28.05.2009	Odamızın Temsil Edildiği Organizasyonlar	Makedonya-Kosova seyahati (TOBB görevi nedeniyle)	Ender Yorgancılar
20.01.2011	Diplomatik Misyon Ziyareti	Makedonya Büyükelçisi Goran TASKOVSKY	Ender Yorgancılar
22.07.2016	Diplomatik Misyon Ziyareti	Makedonya Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Sn. Dr. Zvonko Mucunski'nin Odamızı ziyareti	Ender Yorgancılar
5.09.2019	Diplomatik Misyon Ziyareti	IEF kapsamında Kuzey Makedonya Dış Yatırımlardan Sorumlu Devlet Bakanı Sn. Dr. Elvin Hasan ve beraberindeki heyetin ziyareti	Ender Yorgancılar, Muhsin Dönmez
13.05.2022	Diplomatik Misyon Ziyareti	Çiğli Belediye Başkanı Utku Gümrükçü ev sahipliğinde Makedonya İş İnsanları Heyeti'nin Odamızı Ziyareti	Ender Yorgancılar
9.03.2023	Diplomatik Misyon Ziyareti	Kuzey Makedonya Ankara Büyükelçiliği Ekonomi Danışmanı Sn. Suzana Tuneva'nın Odamızı ziyareti / EBSO – Metin Akdaş	Metin Akdaş
9.03.2023	Ülkelerle İş ve Tanıtım Günleri Organizasyonu	Kuzey Makedonya Ankara Büyükelçiliği Ekonomi Danışmanı Sn. Suzana Tuneva'nın katılımıyla düzenlenen "Kuzey Makedonya'daki Yatırım ve İşbirliği Fırsatları" bilgilendirme toplantısı / EBSO	Ticaret Geliştirme
05.10.2023	Odamızın Temsil Edildiği Organizasyonlar	Odamız ve İZTO işbirliğinde "K. Makedonya Ülke Tanıtım Toplantısı" / İZTO	Ticaret Geliştirme

03- 05.11.2023	Odamız Üyelerinin Katılımları İle Düzenlenen Yurt Dışı Ticaret Heyeti Organizasyonları	EBSO Yönetim Kurulu Üyeleri katılımıyla düzenlenen K. Makedonya Bitola İş Seyahati	Metin Akdaş, Suha Kahraman, Hüseyin Tuhan, Cüneyd Temel
-------------------	--	--	---

5. Ek Bilgiler

Türkiye - Kuzey Makedonya İlişkileri

Türkiye ile Kuzey Makedonya arasında, gücünü ortak tarih ve kültürden alan yakın ilişkiler ve işbirliği mevcuttur. Düzenli ve sık aralıklarla karşılıklı üst düzey ziyaretler gerçekleştirilmektedir. Türkiye, Kuzey Makedonya'yı anayasal adıyla tanıyan ilk devlettir. Ülkemiz, keza Üsküp'te Büyükelçi görevlendiren ilk devlettir. Türkiye, bağımsızlığını kazandığı tarihten bu yana, Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nin ülke bütünlüğünü, egemenliğini ve sınırlarının değişmezliğini kararlılıkla savunmuştur. Kuzey Makedonya'nın üniter devlet yapısının yanı sıra çok etnili ve çok kültürlü dokusunun da korunmasını desteklemektedir. Türkiye-Kuzey Makedonya ilişkilerinin gelişmesine paralel olarak iki ülke arasındaki ziyaret trafiğinde de artış yaşanmaktadır.

Kuzey Makedonya'ya İhracatta Başlıca Potansiyel Sanayi Ürünleri

No	Sektör	Potansiyel Ürün
1	Elektrikli Makineler ve Kablolar	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar
2	Demir Çelik	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)
3	İlaç Sanayi	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)
4	Elektrikli Makineler ve Kablolar	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb.)
5	Demir Çelik	İnşaat demiri
6	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar
7	Demir Çelik	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.
8	Mobilya	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları
9	Alüminyum İnşaat Malzemeleri	Alüminyumdan çubuklar ve profiller
10	Plastik Eşya	Plastikten diğer eşya
11	Elektrikli Makineler ve Kablolar	Elektrik akümülatörleri (bunların separatörleri dahil)
12	Makinalar, Mekanik Cihazlar ve Aletler	Klima cihazları (motorlu bir vantilatör ile nem ve ısıyı değiştirmeye mahsus tertibatı olanlar)
13	Demir Çelik	Demir veya çelikten eşya
14	Ambalaj Malzemeleri	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri
15	Mekanik Makineler	Kendine özgü bir fonksiyonu olan diğer makinalar ve mekanik cihazlar

16	Elektrikli Makineler ve Kablolar	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler
17	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Traktörler
18	Temizlik Maddeleri	Yıkama, temizleme müstahzarları (sabunlar hariç)
19	İnşaat Malzemeleri	Plastikten diğer levha, plaka, şerit, film, folyo (gözeneksiz)
20	Kumaş	Diğer örme mensucat
21	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar
22	İnşaat Malzemeleri	Cilasız veya sırsız seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım taşları, mozaik küpler vb.
23	Kumaş	Sentetik filament iplikten dokunmuş kumaşlar
24	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Kauçuktan yeni dış lastikler
25	Mobilya	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları

Kuzey Makedonya'ya İhracatta Başlıca Potansiyel Tarım ve Gıda Ürünleri

No	Sektör	Potansiyel Ürün
1	Gıda Müstahzarları	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda müstahzarları
2	Bisküvi	Tatlı Bisküvi ve Gofretler
3	Şekerli ve Çikolatalı Mamuller	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları
4	Alkollü ve Alkolsüz İçecekler	Sular (mineral ve gazlı sular dahil) ve alkolsüz diğer içecekler (tatlandırıcı, lezzetlendirilmiş)
5	Konserve Meyve Sebze	Konserve Sebze (Bezelye, patates, zeytin, fasulye vb.)
6	Meyveler	Turunçgiller (taze/kurutulmuş)
7	Soslar ve Müstahzarlar	Soslar ve müstahzarları; çeşni/lezzet verici karışımlar; hardal unu, irmiği ve hazır hardal
8	Dondurma	Dondurma ve yenilen diğer buzlar
9	Şekerli ve Çikolatalı Mamuller	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)
10	Konserve Meyve Sebze	Diğer sebzeler (sirke/asetik asitten başka usulde hazırlanmış veya konserve edilmiş) (dondurulmuş)
11	Sert Kabuklu Meyveler	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)
12	Hububat	Hububat veya hububat ürünlerinin kabartılması veya kavrulması suretiyle elde edilen gıda mamülleri
13	Konserve Meyve Sebze	Yer fıstığı ve diğer kabuklu yemiş ve meyve konserveleri
14	Sebzeler	Domates (taze/soğutulmuş)
15	Konserve Meyve Sebze	Reçel, jöle, marmelat, meyve püresi ve pastları (pişirilerek hazırlanmış)